

Import helyett önellátást

Napirenden az új nemzeti energiastratégiai (NES) megalkotása. A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács (NFFT) minapi ülésén Kaderják Péter, az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) energiaügyekért és klímapolitikáért felelős államtitkára kifejtette, hogy az integrált energia- és klímapolitikai stratégiaalkotás része, az éghajlatváltozási cselekvési terv kidolgozása, valamint a Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT) véglegesítése. Ezzel összefüggésben a minapi konferenciákon végre felvetődtek a hazai energiabiztonság alapkérdései, villanytermelésünk biztonsága szempontjából az import szerepe. Erről kérdezte a Présház Hírportál Járosi Mártont, az Energiapolitika 2000 Társulat elnökét.

Présház Hírportál. 2019. március 25.

- Elnök úr, újabb időkben integrált energia- és klímapolitikáról szól a hivatalosság. Valóban szorosan összetartoznak?

- Mivel a fosszilis alapú energiatermelés is széndioxid kibocsátással jár, az energetikát is a széndioxid emisszió tükrében ítéli meg a politikai hivatalosság. Ezen ideológia szerint a klímaváltozást az emberi tevékenység, a káros anyagok, leginkább a széndioxid kibocsátása okozza, amiért az energiatermelő erőművek felelősek. A klímavédelem, a környezetvédelem és a dekarbonizáció azonosságát hirdetik. Vagyis a környezetvédelmet a szénmentes ún. zöld energiatermelésre egyszerűsítve, a megújuló energiaforrásokat indokolatlanul felértékelik. Politikailag nem korrekt megalapozottságának kétségbevonása. A nemzetközi nyomás hatására a klímavédelemnek egész intézményrendszere alakult ki, amely hazánkba is begyűrűzött.

Hungarian Energy Investors Forum 2019 című konferenciáján. a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) energetikáért felelős elnökhelyettese, Grabner Péter is arról beszélt, hogy Magyarországon, az egész villamos energia kapacitási rendszer át fog alakulni. Ennek elemei: Paks II. belépése, a Mátrai Erőmű szénerőművi termelésének befejezése, és a napelemes rendszerek beépítése. 2030-ig akár 6000 MW zöldenergia-kapacitás is létesülhet. Szerinte ennek a jövőképek az újratervezésére most van itt az idő, és el kell kezdeni a felkészülést.

- Felmerül a kérdés: mi az energiapolitikai cél? Hazánk esetében a villamos energetika fő kérdése ma a kapacitáshiány, ennek megoldása nem szerepel a deklarált célkitűzések között.

- Jogos a kérdés, mivel ma nem garantált az ellátás biztonsága, ami szuverenitásunkat is veszélyezteti. Kiszolgáltatottságunkat ma már elsősorban a villanyimport okozza. Az ellátásbiztonság saját termelő kapacitásokkal, és importból származó, de tárolható energiahordozókkal, saját tulajdonú erőművekkel valósítható meg. Ebből a szempontból az atomerőmű üzemanyaga kvázi hazainak tekinthető, mert elvileg több helyről beszerezhető, kis helyen hosszú ideig tárolható. A gázfüggőség a jelentős hazai tárolókapacitás létrehozásával csökkent. A legsérülékenyebb import energiahordozó a villany, amely nem tárolható és az importáló által legkönnyebben kikapcsolható.

- Ezzel szemben Fleismann Balázs, a Magyar Energiakereskedők Szövetségének elnöke a Fókuszban nevű rendezvényen az árampiaci kereskedés hatékonyságáról, a villamos energia importjában rejlő lehetőségekről beszélt. Szerinte az import nem ördögtől való, jó lehetőség, azért vásárolnak a kereskedők külföldről áramot, mert olcsóbb, mint a belföldi termelésű.

- Ez egy adott időpontban igaz is lehet, de nem jelent biztonságot. Ugyanezen a rendezvényen Süli János, a paksi atomerőmű kapacitásának fenntartásáért felelős tárca nélküli miniszter kifejtette, hogy a paksi atomerőmű négy blokkja, de a lignittüzelésű, illetve olaj- és gáztüzelésű egységek is az élettartamuk vége felé járnak. Ezek pótlása pedig elengedhetetlen, tekintettel a villamos energia iránti igény stabil növekedésére. Ráadásul az európai erőműpark nagy része közel egy időben fog elöregedni, vagyis az importra sem alapozhatunk olyan mértékben, mint jelenleg. Ez számszerűsítve azt jelenti, hogy 2016-ban téli csúcsban a közép-európai régió még 3600-7700 MW export alappal rendelkezett. 2025-re azonban a régióban már kapacitáshiány lesz! Ezért elfogadhatatlan Kaderják államtitkárságának álláspontja, amely szerint az általuk végzett modellvizsgálatokban minden esetben kb. 30 %-os import villannyal számolnak. Az import csak egy látszólagos kapacitás, amivel nem mi rendelkezünk. Az ellátásbiztonsághoz tényleges, általunk üzemeltetett, szabályozható erőmű kapacitás kell. Egy minapi tv-interjúban Kovács Pál, a paksi atomerőmű kapacitásának fenntartásáért felelős tárca nélküli miniszter államtitkára is hangsúlyozta, hogy az ellátásbiztonság érdekében olyan hazai forrásokra kell támaszkodnunk, amelyek az időjárástól függetlenül, éjjel-nappal képesek nagy mennyiségű villamos energia előállítására. A hazai erőműpark rendelkezésre álló teljesítménye az elhasználódás miatt csökkent, közcélú erőmű a rendszerváltozás óta alig létesült. Ennek következtében a beépített teljesítmény a harmincas évekre 5600 MW-ra csökken. 2030-ban mintegy 11500 MW beépített teljesítményre lesz szükség, vagyis addig 5900 MW új erőművi kapacitás létesítése szükséges. Vagyis az új atomerőművi blokkok mellett még 3400 MW más erőmű kapacításra is szükség van. A 2011-ben elfogadott NES három lábon állást (atom, szén, megújuló) irányzott elő. A három lábon állás érdekében a Paks kettő mellett, még annak üzembe helyezése előtt, szükséges lenne erőműépítés; a második láb a hazai lignit hasznosítása és/vagy a gázerőművek létesítése, csak a harmadik lehet a megújuló energiákra való alapozás.

- Szerencsére felelős politikai megnyilatkozások is vannak. Az Európai Parlament a közelmúltban megszavazta az Európai Bizottság 2050-es dekarbonizációs klímatervét, de kormányunk is elutasította a többségi álláspontot; azt is, hogy bármilyen határidőt határozzanak meg az EU széndioxid kibocsátásának nullára csökkentésére.

- Ez azért fontos, felelős politikai állásfoglalás, mert megújulókkal az ellátásbiztonság nem garantálható. Illúziókeltés folyik a megújuló alapú villanytermelés, újabban a naperőművek létesítése érdekében. A hagyományos, szabályozható és az időjárásfüggő megújulós (nap, szél) erőművek beépített teljesítménye nem összeadható. Ugyanakkora teljesítményű megújulós erőműben csak ötödannyi villany termelhető, mint a hagyományosban, s nem akkor, amikor szükség van rá. Az ellátásbiztonság követelménye akkor teljesülne, ha minden ilyen „erőművel” egyidejűleg mintegy négyszer akkora teljesítményű szabályozható tartalék erőmű is

létesülne. Ezt egy példával lehet szemléltetni. Minapi vastag betűs újsághír: Pakson átadták az ország legnagyobb naperőművét. A cikkben ezt olvashatjuk: „Mintegy 8500 háztartás, azaz több mint 20 ezer ember villamosenergia-ellátását biztosítja a paksi naperőmű.” Kaderják Péter, energiaügyekért és klímaügyekért felelős államtitkár avató beszédében kiemelte: „Paks e naptól nem csak a nukleáris, hanem a megújuló, ezen belül is a napenergia magyarországi központjává válik.” Érdekes azonban értelmezni ezt a félrevezető tudósítást. A naperőmű 20,6 MW beépített kapacitásával (ami a paksi erőmű kapacitásának századrésze!) átlagosan évi 22,2 GWh villamos energia termelésére képes. Egy egyszerű osztással (22200 MWh/év: 20,6 MW) kiderül, hogy évente 1078 óra lesz a „naperőmű” üzemideje, vagyis a 8760 órás év 12,3 %-ban üzemel. A 8500 lakás villanyellátását összesen ennyi ideig biztosítja, de azt sem folyamatosan. És a többi, 7000 órában honnan jön a villany? A szabályozható hagyományos erőművekből, de csak akkor, ha azok megépülnek.